

Sneldichten als evangelisatiemiddel

Op een grote parkeerplaats staat een tent in rode en blauwe kleuren. Aan het doek hangt een bord met de beroemde vraag die Pontius Pilatus al stelde: Wat is waarheid? Vanuit de tent klinkt muziek. Buiten staan enkele mensen koffie te drinken. Nog even en dan is het acht uur: tijd voor een evangelisatiebijeenkomst van het Nederlands Bijbelstudie Centrum (NBC). Grote voortrekker van deze stichting is bijbelleraar Ab Klein Haneveld, die deze avond helaas verstek moet laten gaan wegens ziekte. Ab is een zoon van wijlen Jacob Klein Haneveld, de oprichter van stichting Het Morgenrood, die jarenlang met een witte tent door Nederland trok om het Evangelie door te geven. Begin dit jaar is Het Morgenrood met deze tentevangelisatie gestopt. De hoge kosten, de steeds zwaardere eisen van overheidswege en verminderde belangstelling van gemeenten en vrijwilligers om de campagnes te organiseren waren daar debet aan. De stopzetting van de tentcampagnes werd alom betreurd en daarom begon Ab Klein Haneveld opnieuw, nu onder de vlag van het NBC.

Vanavond staat de spiksplinternieuwe tent in Meppel. Als ik binnenloop, komt er een vriendelijke man naar me toe die belangstellend vraagt waar ik vandaan kom. Ik krijg van hem een aantal cd's met bijbellezingen. Om thuis eens rustig te beluisteren.

Klokslag acht zitten de ongeveer 35 aanwezigen op de houten banken. "Gisteren was het te warm, toen was er bijna niemand", wordt mij verteld. Op elke bank ligt een stapel zangbundels met een selectie van bekende en minder bekende geestelijke liederen. Deze laatste zijn vooral geschreven door Johan Bos. Samen met zijn Bible Believing Christians (BBC)-combo treedt hij vanavond op.

Het Hammondorgel zwelt aan en de aanwezigen zetten uit volle borst tweestemming in: "Daar is kracht in het bloed van het Lam". Even later mag het combo, bestaande uit Ad M. de Weger (toetsen), Jeroen van Eendenburg (basgitaar), Gerard Holtkuile (slagwerk), Arie de Waard (gitaar) en Johan Bos (zang) hierop voortborduren met hun muziek. De afwezigheid van Ab Klein Haneveld (die in het combo tekent voor het geluid van de saxofoon, klarinet en vibrafoon) wordt nog even door Johan gememoreerd.

"Wat u nu gaat horen, is eigenlijk niet zoals het moet klinken, want Ab is er niet bij. Wilt u weten hoe onze muziek eigenlijk hoort te zijn, dan bent u genoodzaakt onze cd te kopen." Gegrinnik uit de zaal. Op dezelfde humoristische wijze leidt Johan het eerste lied in. "Onlangs speelden we in de gevangenis. Ja, wat zing je dan? Eerst dachten we aan 'k Zie een poort wijd open staan, maar dat leek ons niet zo verstandig. Hoe dan ook, de gevangenen zaten geboeid te luisteren. En we hadden een volle bak." Dan wordt hij serieus: "Vrijheid is wat van binnen zit. Je kunt gevangengenomen zijn, maar toch vrij zijn. Jezus maakt vrij."

De liederen van het BBC combo doen mij - hoewel er genoeg verschillen zijn aan te wijzen - op de n of andere manier sterk denken aan de liederen van de Zingen-de Zusjes uit de jaren zestig. Niet zo

Na het 'amen' van de preek zet het orgel in met een toepasselijk lied of gezang. De gemeentelieden luisteren stilzwijgend of neuri'n zachtjes mee. Sinds jaar en dag wordt zo in de hervormde Oude Kerk in Barneveld de preek door de muziek onderstreept. Johan Th. Bos doet in feite hetzelfde, zij het op een heel andere manier. Hij vat de preek in een zelfgemaakt lied samen dat hij vervolgens zingt, begeleid door zijn band. Als je iets hebt gemist, krijg je zo een tweede kans om de boodschap te horen. In rijmvorm.

tekst en foto's Rudolf Rots

verwonderlijk, want Johan schreef destijds ook voor hen. Ook enkele songteksten van gospelzangeres Esther Tims vloeiden uit Johans pen. Zijn liederen hebben een persoonlijke insteek, zijn geconcentreerd op het werk van Christus en bevatten vaak een oproep om een keuze voor Hem te maken. "Luisterliedjes", noemt Johan ze. Overigens heeft het combo - sinds de oprichting in 1964 - allerlei muziekstijlen

gehanteerd, waaronder Zuid-Amerikaanse ritmen en jazz. Johan: "In het begin is het wel eens voorgekomen dat mensen de kerk uitliepen als we speelden. Tegenwoordig is men echter van alles gewend." En inderdaad, vergeleken met wat nu in christelijk Nederland uit de speakers komt, valt de muziek van het BBC combo wel mee. Het publiek in de tent geniet zichtbaar. Als vervolgens de spreker achter de kathedraal

gaat staan om te gaan preken, zit het merendeel van de aanwezigen met een groot formaat Bijbel op schoot. Deze avond gaat het over Handelingen 9. Enkelen hebben een notitieblok in de hand en maken aantekeningen. Ook Johan zit driftig te schrijven. Even stopt hij en gaat hij verzitten, de benen opnieuw over elkaar. Dan schrijft hij weer verder in - naar eigen zeggen - onleesbaar schrift. De prediker

vertelt over Saulus, die hij 'een terrorist' noemt vanwege zijn vervolging van de christenen. Hij wijst op de verandering die Saulus meemaakte op de reis naar Damascus. Saulus, met al zijn godsdienstigheid, had een omkering nodig. "Velen zijn opgegroeid in een godsdienstig gezin. Het gaat echter niet om het lid zijn van een kerk, maar om een relatie met Jezus", benadrukt de spreker. "Als je elke zondag in de kerk zit, ben je nog geen christen. Als je bij Philips hebt gewerkt, ben je nog geen gloeilamp. Je moet een keuze maken voor Jezus." Terwijl de spreker verder gaat en de aanwezigen oproept om klaar te zijn voor de eeuwigheid, wordt het spreken hem even onmogelijk gemaakt door een luid toeterende auto die buiten een rondje om de tent rijdt. Eén van de inzittenden roept: "Wat is waarheid?" De auto vertrekt weer. De spreker reageert: "Fijn, zo'n reactie. Het geeft aan dat de vraag 'Wat is waarheid?' je iets doet. Zo'n protest wijst mogelijk erop, dat God je te pakken heeft."

Ik krijg van degene die naast me zit - naar goed kerkelijk gebruik - een pepermuntje. Dan is de preek afgelopen en mag Johan met zijn combo de boodschap samenvatten. De krabbels die Johan tijdens de preek maakte, worden - begeleid door het combo - tot een boeiend lied, waarin de letterlijke woorden van de spreker terugkomen.

Na afloop van de samenkomst vraag ik Johan hoe hij zo snel kan dichten. "Dat heb ik van jongsaf aan ontwikkeld. Ik denk in cadansen, heel metrisch. Kijk, als je een preek of toespraak moet samenvatten in een lied, zijn er eigenlijk drie voorwaarden. Allereerst moet je precies begrepen hebben wat er gezegd is. Ik word soms gevraagd om een conferentie of studiedagen zingend samen te vatten en dat kan best wel lastig zijn. Een tweede voorwaarde is dat je getrouw de lezing of preek weergeeft. Dat heb ik niet altijd gedaan. Bij een saaie preek heb ik er eens een couplet bij verzonnen. Nadat ik het lied gezongen had, dacht de voorganger dat hij het zelf zo had gezegd... De derde voorwaarde is, dat de tekst ritmisch en qua rijm moet kloppen." Johan begon met het sneldichten tijdens een kerkdienst. Toen gebruikte hij voor de muzikale preek-samenvatting de melodie van Sarina, het kind uit de dessa, een bekend liedje van de Kilima Hawaiians, een groep die vlak na de Tweede Wereldoorlog mateloos populair was. Nu heeft het combo een stuk of tien melodieën, waarop de sneldichtlieders kunnen worden gezongen.

Johan en zijn muziekvrienden spelen niet alleen tijdens de bijeenkomsten van het NBC, maar ook in kerken en bij studentenverenigingen. Via Open Doers hebben ze ook optredens verzorgd in Oost-Europa. Johan: "Er is een tijd geweest, dat ik niet zong. Het was in een periode dat ik door allerlei omstandigheden was afgedwaald. Maar Jezus hield mij vast en haalde mij terug. Sinds die tijd schrijf ik meer doorleefde liederen, vind ik. Vooral evangelisatieliederen hebben mijn hart. Met liederen en sneldichten het Evangelie verkondigen: ik vind het heerlijk om te doen." 0020 - 6406537